

Matfisk, Instruks for varsling og beredskap fiskehelse og dødelighet

Dokumentadministrator: Inger Marie Øien

Gyldig fra: 22.04.2022

Revisjon: 2.15

Godkjent av: Asle Rønning

Revisjonsfrist: 22.04.2023

ID: 1507

FORMÅL

Gi oversikt over hvordan akutt utbrudd av smittsom sykdom og/eller massedød skal håndteres internt på Sjø i Måsøval og hva og hvordan det skal varsles internt og til Mattilsynet.

OMFANG

Instruksen gjelder for alle typer fisk som befinner seg ved Måsøval fiskeoppdretts sjø. Intern Varsling skal gjennomføres i henhold til [ID 2220 Intern varslingsliste](#)

ANSVAR

Driftsleder skal sørge for at

- ansatte kjenner og agerer ihht. instruksen,
- det varsles internt ihht. intern varslingsliste, og evt. til fiskehelsetjenesten og mattilsynet
- hendelser som gir dårlig fiskevelferd og dødelighet registreres som avvik i selskapets internkontrollsystem,
- hendelsen evalueres, og forbedringspotensialer bidrar til forbedring av resten av organisasjonen.

Alle ved lokaliteten har ansvar for å kjenne instruksene og agere ihht. denne.

Produksjonssjef eller Leder Service har ansvar for å vurdere om tiltak i «Avtale om beredskap og håndtering av skadet, syk og død fisk» skal settes i verk.»

HVORDAN OPPDAGE?

Ved daglig runde rundt ring skal helse og velferd hos all fisk observeres og dokumenteres.

Legg spesielt merke til økt forekomst av svimere, brå og/eller unormal endring i fiskens adferd og vurder siktedyp for å avdekke forekomst av alger eller maneter i sjøen som omgir fisken.

Vurder i tillegg utvikling i dødelighet, appetitt, resultat etter uttak av prøver og helserapporter i løpende dialog med fiskehelsetjenesten.

Den samlede informasjonen skal brukes til å vurdere utvikling og status for fiskens helse og velferd

HVEM OG HVORDAN SKAL DET VARSLES?

Varslingsplikt	Ansvarlig	Varsle
<p>Forøket dødelighet og Forhold som har medført alvorlige velferdsmessige konsekvenser for alle typer fisk (Se i matrise lenger ned i instruksene for detaljer)</p>	DRIFTS-LEDER	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Fiskehelsesjef pr. e-post ▪ Kontaktperson i Fiskehelsetjenesten pr. telefon, med oppfølgende e-post. Vær obs på endringer ifm. ferieavvikling, etc. ▪ Mattilsynet umiddelbart via «Mattilsynets skjematjeneste» i Altinn.

<p>Mistanke om sykdom på liste 1, 2 eller 3, med unntak av lakselus</p> <p>Se lister i vedlegg til ID 1358 Fiskehelseplan</p>	Alle/DL	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Fiskehelsesjef pr. telefon, med oppfølgende e-post ▪ Kontaktperson i Fiskehelsetjenesten pr. e-post el. tlf. Vær obs på evt. endringer ifm. ferieavvikling, ▪ Mattilsynet på tlf. og skjema «Mistenkt sykdomstilfelle/ skadegjører» i altinn. ▪ Ved første mistanke/ påvisning av sykdom på liste 1 og 2 ring Mattilsynet i tillegg til registrering i skjema, for å sikre at varslingen er registrert og forstått.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Varsle umiddelbart, dvs. innen få timer etter at man er blitt oppmerksom på hendelsen. Dette for at det skal kunne vurderes behov for hastetilsyn. ▪ Fiskehelsesjef eller den han har delegert ansvaret til varsler om «Mistanke eller påvist smitte» jf. Soneavtale og tilhørende varslingsliste. 		

Driftsleder

- Registrer avvik i EQS ihht. [EQSDocument 9473](#)ID 9473 Registrering av fiskehelse og velferdsavvik
- Ber fiskehelsesjef el. kontaktperson i fiskehelsetjenesten om bistand til å melde varslingspliktig hendelse til Mattilsynet via tlf. og skjematjeneste i Altinn.
- Sørger for at Mattilsynet og kontaktperson i fiskehelsetjenesten oppdateres når ny informasjon foreligger:
 - a. når man har fått oversikt over omfanget av hendelsen
 - b. i de tilfeller hvor hendelsen ble varslet da den oppsto, men dødeligheten er økende/større etter en viss tid.

Ved oppdatering av hendelse, send e-post til:

- Mattilsynet, Avdeling Trondheim og omegn varsling.trondheim@mattilsynet.no; eller
- Mattilsynet, Avdeling Nordmøre og Romsdal varsling.nordmoreromsdal@mattilsynet.no
- Send kopi til lokal saksbehandler hvis dette er opplyst og vis til «saknummer» mottatt fra skjematjenesten i altinn.
- Kontakt Fiskehelsesjef, kontaktperson i fiskehelsetjenesten el. Kvalitetsleder ved behov for bistand.

Kriterier for vurdering av uavklart forøket dødelighet Laks

Dødelighet laks 0-500 g (%)

Dødelighet (%) < 500g			Kategori	Varsle	
Døgn	Uke	Mnd.			
0-0,05	0-0,5	0-1,5	Normal/ Akseptabel	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Biologimøtet (internt) 	Registrer avvik i EQS i henhold til ID 9473 Registrering av fiskehelse og velferdsavvik
>,05	>0,5	>1,5-2	Forøket	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Biologimøtet (internt) ▪ Fiskehelsetjenesten umiddelbart, slik at helsekontroll kan gjennomføres uten «unødig opphold» 	Registrer avvik i EQS i henhold til ID 9473 Registrering av fiskehelse og velferdsavvik

>0,15	>1	Over 2	Høy	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Biologimøtet (internt) ▪ Fiskehelsesjef og prod. sjef pr. telefon/mail ▪ Fiskehelsetjenesten umiddelbart slik at helsekontroll kan gjennomføres uten unødig opphold ▪ Mattilsynet - Vurder i samråd med fiskehelsetjenesten eller fiskehelsesjef) 	Registrer avvik i EQS i henhold til ID 9473 Registrering av fiskehelse og velferdsavvik
-------	----	--------	-----	--	---

Dødelighet Laks > 500 g (%)

Dødelighet (%) > 500g			Kategori	Varsle	
Døgn	Uke	Måned			
< 0,025	< 0,25	0-1	Normal/ Akseptabel	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Biologimøtet (internt) 	Registrer avvik i EQS i henhold til ID 9473 Registrering av fiskehelse og velferdsavvik
> 0,025	> 0,25	1-2	Forøket*	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Fiskehelsetjenesten umiddelbart slik at helsekontroll kan gjennomføres uten unødig opphold ▪ Internt ifm. biologimøtet 	Registrer avvik i EQS i henhold til ID 9473 Registrering av fiskehelse og velferdsavvik
> 0,15	< 1	< 2	Høy	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Fiskehelsesjef og prod. Sjef. pr. e-post ▪ Fiskehelsetjenesten umiddelbart slik at helsekontroll kan gjennomføres uten unødig opphold ▪ Internt ifm. biologimøtet ▪ Mattilsynet (vurder i samråd med fiskehelsetjenesten el. fiskehelsesjef) 	Registrer avvik i EQS i henhold til ID 9473 Registrering av fiskehelse og velferdsavvik

Kriterier for vurdering av forøket dødelighet rensefisk

Ukentlig dødelighet rensefisk

Første 6-8 uker etter utsett		
Antall og % på merdnivå	Varsle	
> 20 dødfisk og ≥2 % på merdnivå	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Biologimøte (internt) ▪ Fiskehelsetjenesten umiddelbart 	Registrer avvik i EQS jf. ID 9473 Registrering av fiskehelse og velferdsavvik
F.o.m. uke 9 etter utsett og videre		
Antall og % på merdnivå	Varsle	

> 10 dødfisk og ≥ 1 % på merdnivå f.o.m. uke 9,	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Biologimøte (internt) ▪ Fiskehelsetjenesten umiddelbart 	Registrer avvik i EQS jf. ID 9473 Registrering av fiskehelse og velferdsavvik
> 20 eller > 10 dødfisk, og dette utgjør hhv. 1 % og 2 % av populasjonen er totalantallet i merda > 1000 fisk for aktuell RF-art.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Biologimøte (internt) ▪ Fiskehelsetjenesten umiddelbart 	Registrer avvik i EQS jf. ID 9473 Registrering av fiskehelse og velferdsavvik

Dødelighet og krav til innmelding Mattilsynet rensefisk

Dødelighet (%) < 500g			Kategori	Varsle	
Døgn	Uke	Mnd.			
>0,15	>1	Over 2	Høy	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Fiskehelsesjef og prod. sjef pr. telefon/mail ▪ Fiskehelsetjenesten ▪ Internt ifm. biologimøte ▪ Mattilsynet (vurder i samråd m. fiskehelsetjenesten eller fiskehelsesjef) 	Registrer avvik i EQS i ihht. ID 9473 Registrering av fiskehelse og velferdsavvik

Tiltak ved forøket dødelighet

- Fjern dødfisk fra merdene så snart det lar seg gjennomføre. Arbeidet skal fortsette til dødeligheten er normalisert og all dødfisk er tatt opp. Gi tilbakemelding til prod. Sjef. ved behov for ytterligere bemanning.
- Anslå mengden dødfisk med kamera, ROV eller dykkerinspeksjon. Gjenta dersom dødeligheten vedvarer.
- Lokalitetene skal ha en ferdig oppkoblet Lift-up og kompressor tilgjengelig i beredskap for rask oppsamling ved store mengder dødfisk.
- Hvis dødeligheten er stor og bruk av Lift-up ikke nytter, ha dialog med produksjonssjef sjø el. leder service for vurdering av sanitærslakt og rekvirering av brønnbåt.
- Ved sykdomsutbrudd eller krav om offentlig sanering, ta kontakt med produksjonssjef el. leder service for innhenting av tillatelse fra Mattilsynet om slakting i henhold til sanitærslakteavtale
 - **Nord for Hustadvika (Trøndelag og Nord Møre)**
 - Innovamar (Frøya) Pure Norwegian Seafood, Henden (Averøya) el
 - **Sør for Hustadvika (Møre og Romsdal)**
 - Western Seaproducts, Vartdal el. VikenCo, Aukra. Evt Innovamar (Frøya)

Ved økt behov for destruering/ensilering av dødfisk

- rekvirer ensilasjebåt fra ScanBio el. kontakt Leder Service ved behov for tilleggsassistanse og bruk av
 - Servicebåt med lagringskapasitet på 65 m³ ensilasje for levering til SanBio el. bil godkjent for transport av ensilasje.
 - Servicebåt oppkoblet med monstervern og lagringskapasitet på 10 m³ ensilasje for levering til egen ensilasje eller til bil godkjent for transport av ensilasje.

Tiltak ved skadelige maneter eller algeoppblomstring

- Varsle fiskehelsesjef, produksjonssjef og fiskehelsetjenesten
- Avslutt føring, slå av evt. produksjonslys i bruk.
- Vurder om merdene bør skjermes med skjørt ved manetangrep.
- Status må vurderes før oppstart av håndteringsoperasjoner

VARSLINGSPLIKT AV MISTANKE OM SYKDOM PÅ FISK

Alle har plikt til å varsle dersom man får grunn til å mistenke sykdom hos oppdrettsfisk for å forhindre smittespredning av at alvorlig sykdom. Plikten til å varsle gjelder alle og enhver dersom du får grunn til å mistenke sykdom

jf. Akvakulturdriftsforskriften § 13, Slakteriforskriften § 9, Transportforskriften § 10 Omsetnings- og sykdomsforskriften §§ 27 og 43

Gjelder f.eks. fiskehelsetjeneste som utfører helsekontroll i akvakulturanlegg, eier eller røkter

Formålet med varslingen er å sørge for at Mattilsynet får kunnskap på et tidlig tidspunkt, slik at de kan vurdere om det skal settes i verk tiltak raskt som beskytter andre dyr og samfunnet mot smittespredning av sykdommer som kan gi store økonomiske og miljømessige konsekvenser. Driftsleder har en selvstendig varslingsplikt, selv om fiskehelsetjenesten varsler.

KONTAKTTELEFONER

Tittel	Navn	Tlf.
Dykkertjeneste Po 6 Trøndelag og Nord Møre	StokkøySkjell og Scallop Harvester	970 94 156
Dykkertjeneste PO 5 Møre og Romsdal sør for Hustadvika	Frøy Vest v. Sigve Slagnes	976 54 327
Ensilasjebåt	Scan Bio	970 10 099
Fiskehelsesjef Måsøval	Andreas Skagøy	928 12 519
Fiskehelsetjenesten Åkerblå	Vakthavende	72 44 93 77
Kvalitetsleder	Inger Marie Øien	464 31 037
Leder Service	Ingar Kyrkjebø	950 22 889
Mattilsynet		22 40 00 00
Produksjonssjef Sjø	Harry O. Hansen	917 11 805

Mattilsynet Avdeling Nordmøre og Romsdal varsling.nordmoreromsdal@mattilsynet.no

Mattilsynet Avdeling Trondheim og omland varsling.trondheim@mattilsynet.no

Relaterte dokumenter:

 [Avtale om beredskap -Håndtering av skadet, syk og død fisk \(Oppdateres\)](#)

 [Matfisk, Intern varslingsliste](#)

Relaterte lenker:

[Forskrift om drift av akvakulturanlegg \(akvakulturdriftsforskriften\)](#)

[Lov om akvakultur \(akvakulturloven\)](#)

[Lov om dyrevelferd](#)